

STINA LEVER MED VILDA HÄSTAR

LIVSVAL Stina Herberg har alltid haft ett engagemang för samhällets svaga och arbetat i slumområden och i flyktingläger. I Karibien mötte hon en flock vilda hästar som blev en helt ny utmaning för henne.

AV GRY ERIKSEN FOTO PAULINA MERGEL

H

HENNES VILDA HÄSTAR FÖRMÅR knyta an till människor mycket än någon domesticerad häst skulle kunna. De erbjuder oss en förbindelse tillbaka till våra ursprungliga instinkter som skapar ren och oförställd glädje, säger Carolyn Resnick, den amerikanska grundaren av metoden som Stina Herberg har använt för att bemöta sina vilda hästar, som i dag är lika nära människan som de samtidigt är vilda och fria.

DE SENASTE 25 ÅREN HAR NORSKA Stina Herberg rest och arbetat i 46 länder.

Hennes drivkraft är en önskan att göra en skillnad i världen och skapa bättre förutsättningar för de samhällets svagaste. Engagemanget har byggts upp genom tidigare vistelser som biståndsarbetare och lärare i flyktingläger i Afrika.

Stina har ridit islandshäst på Hardangervidda, American Quarterhäst i Missouri och Marwarhäst i öknen i Rajasthan i Indien, på gränsen till Pakistan. Hon har ridit Lusitanohäst i Maputo, huvudstad i Moçambique. Hon har även ridit arabiska fullblod på en strand i Marocko. När hon bodde i Danmark hade hon egen häst.

STINA HERBERG FÖDDES I RJUKAN 1968. Hon har haft en dragning till hästar hela sitt liv. Hon började rida när hon var 8 år gammal. Sedan dess har hon genomgått ett antal utbildningar inom ridning och hästvård. Hon har drivit turridning och hon har tränat tävlingshästar. I Danmark arbetade hon med problemhästar.

Dessutom hade hon tidigt ett samhällsengagemang. Redan när hon var tolv år gammal höll hon sjuttondemajtal om barns rättigheter på torget i Rjukan. På gymnasiet var hon politiskt engagerad, bland annat mot kärnvapen. Som högskolestudent reste hon till Moçambique och arbetade med kvinnor i slummen. Det kom att forma hennes liv.

En upplevelse i Moçambique påverkade henne särskilt starkt.

– En snyftande kvinna kom till mig precis innan regnperioden. Hon sa att hon var tvungen att ta ▶

”AV EN SLUMP KOM HON I KONTAKT MED SJU VILDA HÄSTAR SOM LEVDE PÅ ÖN”

A bort taket från sitt hus, och sälja det, eftersom hon inte hade tillräckligt med pengar för att betala begravningen för sina barn. Jag lyckades skrapa ihop tillräckligt med pengar så att hon kunde behålla taket på huset, säger hon.

Det gick upp för henne att många människor lever med dessa problem varje dag.

ATT KOMMA TILLBAKA TILL NORGE VAR EN kulturchock. Hon upplevde att väninnorna pratade om gardiner som om det var det enda de brydde sig om.

Hon insåg att detta inte var hennes liv, hon ville något annat.

Hon gav sig ut i världen igen och reste hon med buss från Danmark genom Turkiet, Iran, Pakistan till Indien. Hon arbetade i ett flyk-

tingläger i Angola under inbördeskriget där. Där levde 50 000 människor, som inte kunde återvända till sina byar, eftersom de var täckta med minor.

– En tioårig pojke som förlorat ett ben på grund av en landmina, hoppade fram till mig med kryckor medan jag ordnade fotbollsmatcher för barnen där. Han undrade varför inte han fick spela fotboll. I sådana situationer får man inte ge upp, du måste visa styrka och kraft. Jag ändrade reglerna så att det fanns barn med kryckor på båda lagen, sade hon.

GENOM LIVET HAR STINA FORTSATT att arbeta för olika hjälporganisationer och med sitt samhällsengagemang, bland annat för Greenpeace.

Hon medger att familj och vänner hemma i Norge ibland har ifrågasatt hennes val av livsstil. De är

På en kurs hos Stina får man interagera med hästarna genom både lek och dans. Det finns även kurser där yoga ingår som en del.

förvånade över att hon inte har ett bättre avlönat jobb, varför hon inte skaffar sig en familj. Hon och hennes sambo sedan 17 år tillbaks, **Jesper Friis**, har medvetet valt att inte skaffa barn. Det där med eget hus och bil har aldrig varit viktigt.

År 2007 kom Stina till ön St Vincent i Karibien, som nyutträd rektor för **The Richmond Vale Academy**. Innan hon kom till Karibien, hade hon arbetat på liknande skolor i Danmark och USA. Jesper kom tillsammans med henne. Det visade sig att det fanns många utmaningar på skolan. De saknade tillräckligt med el, rinnande vatten och internet.

Stina hade planerat att försöka få tag på två hästar, som hon hade hört skulle finnas på ön, och att ha dessa för eget bruk. Men hon lyckades aldrig få

tag på ägaren till dessa två hästar. Istället kom hon av en slump i kontakt med sju vilda hästar som levde på ön. De var i dåligt skick, magra och kraftlösa.

Stina fick veta att hästarna förts in till St Vincent, som ju inte har någon riktig vildhäststam. Deras tidigare ägare hade i slutet 90-talet av okänd anledning flyttat från ön och lämnat kvar 16 hästar. Nio av dessa hästar dog. Två av de äldsta hästarna i den lilla flocken som hon hittade kom från denna besättning.

UNDER STOR TVEKAN BESTÄMDE SIG Stina för att ta hand om alla de sju hästarna. Hon gav dem namn: **Darling, Jack, Spirit, Magic, Moonlight, Elena** och **Gaia**.

Hästarna var vilda och utmärglade.

– Med hjälp av veterinären på ön så fick jag veta att de hade kraftiga maskangrepp i magen, som gjorde att hästarna inte kunde tillgodogöra sig den näring de behövde. Efter en omfattande avmaskningskur blev de friska, säger Stina.

Planen var att träna hästarna för att kunna vara med på turridning med turister, men detta var djuren helt enkelt inte redo för. Stinas hästerfarenhet räckte inte till för att träna dem. Den kunskap hon hade med sig och de metoder hon arbetat med i sitt tidigare liv med hästar fungerade inte här. ▶

–Jag visste inte hur jag skulle kunna skapa ett förtroende hos dessa djur. De var synnerligen skeptiska och ville absolut inte ha något med mig att göra. Det slog mig att de ville förbli vilda, säger hon.

SSTINA BÖRJADE SÖKA INFORMATION och hjälp på internet. Det var så hon kom i kontakt med hästräna-
ren Carolyn Resnick i San Diego, Kalifornien. Hon har skrivit boken *Naked Liberty*, där hon berättar om sina erfarenheter av kommunikation med hästen.
Carolyn började undervisa Stina via internet:
”Sätt dig ner bland hästarna och läs en bok. Låt dem vänja sig vid att du är där, släpp alla strategier och låt dig själv bara vara där.”

Detta gjorde Stina under tre månader, ibland flera timmar varje dag. Hon hade onekligen sina tvivel, men höll ut och genomförde det ändå.

Stina förklarar att Carolyn Resnicks filosofi är att hästar är ganska lika människor:

–Låt oss säga att du bjuder en vän på bio, och denna vän har inte lust utan hellre skulle gå på teater. ”Jo, ska du med”, säger du, och drar honom med ett

rep runt hans huvud. Du tvingar ner honom i stolen, och matar honom med popcorn, även om han är motvillig. Du njuter av filmen, men det gör inte han. Det du istället kunde göra var att säga, ”ok vi går på teater nu, och väntar med bio till ett annat tillfälle.”

Detta kan jämföras med förhållandet med en häst. Du måste bygga upp vänskap och förtroende över tiden och lära dig vilka signaler din häst ger. Så småningom kommer han att vilja tillbringa tid tillsammans med dig och göra vad du föreslår.

Efter tre månader av tålmodig väntan började djuren närma sig henne. De blev alltmer nyfikna på vem hon var. Stina beskriver det som en magisk känsla.

Hon började leka med dem, de började följa efter henne, gnäggade de när de såg henne, och verkade ha kul med henne. De var lyckliga tillsammans och blev vänner, helt enkelt.

DETTA ÄR EN FRIARE FORM AV HÄSTHÅLLNING och interaktion med hästar. Hästarna går ganska fritt runt skolan. Både Stina och skolans elever tar hästarna på långa promenader i regn, på stranden och simmar tillsammans. Hon går bredvid dem och hon dansar med dem:

–När jag dansar med hästar ger det mig en magisk känsla och jag glömmer tid och rum. Det vill jag gärna dela med andra häst-

”DET HANDLAR OM ATT TILL EXEMPEL HÄLSA PÅ ETT RESPEKTFULLT SÄTT”

entusiaster, säger hon med ett stort leende.

Stina har gjort filmer som hon lagt ut på internet. Dessa filmer är både vackra och rörande. Hon går fyra steg framåt, hästarna går fyra steg bakåt. Vid en bestämd signal börjar de löpa i en cirkel och hon springer vid sidan av dem.

–Det handlar om att lära sig hur hästar kommunicerar med varandra, till exempel att hälsa på ett respektfullt sätt och få förtroende. Det är något som alla kan lära sig, säger Stina.

Stina Herberg börjar bli internationellt känd för den metod hon använder på sina hästar. Hon har undervisat i Norge, Holland, Karibien och Danmark, och hon är inbjuden till Colombia och USA för att lära ut metoden.

När Stina själv tog ridlektioner i westernridning i USA, blev hon ombedd att använda våld för att få fart på hästen. Hon tyckte att det var onaturligt, stannade och sade: ”Nej, det gör jag inte.” Hennes

CAROLYN RESNICKS METODER

carolynresnickblog.com

• **Utgå ifrån att du ska bjuda in hästen istället för att dominera. Du lär dig att forma ett nytt slags ledarskap.**

• **Kroppspråk, röst, kontakt och tanke är dina verktyg.**

• **7 Vattenhälsritualer tar fasta på 7 nivåer av kontakt:**

1. Förbindelse

2. Tillit

3. Respekt

4. Villighet

5. Fokus

6. Magnetisk kontakt

7. Lust och energi för att dansa

• **Vattenhälsritualerna har 8 regler:**

1. Hästen måste lyssna på och respektera dig om den väljer att vara i ditt revir.

2. Du måste lyssna på och respektera hästen om du väljer att vara i dess revir.

3. Du måste respektera hästens personliga utrymme.

4. Hästen måste respektera ditt personliga utrymme.

5. Om du närmar dig hästen, måste du följa den.

6. Om hästen närmar sig dig, måste den följa dig.

7. Hästen måste ge dig full uppmärksamhet.

8. Du måste ge hästen full uppmärksamhet.

• **Man arbetar på en stor yta för att hästen ska kunna dra sig undan och visa när du gör fel.**

• **Träningen ska avbrytas när hästen säger ifrån.**

ST VINCENT

- Ön St Vincent är 40 km lång, 30 km bred och har en befolkning på cirka 120 000.
- Ön är den näst fattigaste i Karibien, efter Haiti, men den är frodig och naturskön.
- Karibien är en populär destination för många, men St Vincent är en av de sista orörda öarna.
- Ön täcks av frodig regnskog och omgärdas av stränder med svart sand.
- Temperaturen är omkring 28 grader varje dag, med mer eller mindre regn beroende på säsong.
- Närliggande ön Grenadinerna är vad vi ofta förknippar med Västindien – vita stränder och turkos vatten. Filmen *Pirates Of The Caribbean* spelades delvis in där.

HUR KOMMER MAN DIT?

- American Airlines flyger från London till Canouan öarna. Därifrån kan du ta en färja till St Vincent. Eller så kan du flyga till Barbados eller Trinidad och därifrån till St Vincent med det lokala flygbolaget LIAT.
- Caribbean Airlines flyger från London och USA till Port of Spain (Trinidad). Res därifrån med LIAT till St Vincent.

RESETIPS: Virgin Atlantic har billiga enkelbiljetter från London.

Taxi från flygplatsen tar ca. 1,5 timme och kostar 75 USD.

SKOLAN

The Richmond Vale Academy har 30 studenter från hela världen. De kan välja mellan två huvudlinjer, antingen stöd som riktar sig till fattiga länder, eller miljö- och klimatfrågor.

Eleverna som kommer till skolan har ofta idealistiska ambitioner och vill utbildas sig för att kunna bidra till att förbättra den här världen vi lever i. Några av dem åker ut för att arbeta i flyktingläger runt om i världen. Andra blir klimataktivist. De flesta människor hittar skolan på internet.

Eleverna producerar även mycket av vad de behöver från kött, genom gris och får. Dessutom odlar de frukt, grönsaker och örter. www.richmondvaleacademy.org

teori är att denna behandling bara skapar trots och ovilja hos hästarna.

STINA VERKAR HA OÄNDLIG ENERGI och optimism. Hon säger att det är hennes stora engagemang och resultaten av det arbete hon gör som ger henne energi: Barn i området som visar glädje över att sköta hästarna. Elever i skolan som visar entusiasm över den nya kunskapen de får. Glädjen av att vara nästan självhushållande när det gäller mat och förnödenheter. Stina känner själv att hon också mår fysiskt bra av att äta så mycket frukt och grönsaker, som hon odlar själv. De fysiska utmaningarna håller henne i form.

Hon har en stödtrupp, som består av människor från många länder där hon har arbetat. De ger henne både moraliskt och ekonomiskt stöd. Stina och lärare på skolan är ansvariga för att samla in pengar till verksamheten. Stina har ett stort ansvar att hantera praktiska och teoretiska frågor.

IBLAND HAR DET UPPSTÅTT VERKLIGA KRISLÄGEN. Orkanen Tomas la ön i ruiner under 2010

– Förödelsen var så stor, säger hon, att vi övervägde att packa och åka tillbaka till trygga Norge.

Istället kavlade de upp ärmarna och tog nya tag. Stina blev en pionjär när det gäller att göra St. Vincent till ett föregångsområde för hållbar utveckling när det gäller att leva med regelbundna orkaner. Hon startade ett projekt, The Climate Compliance Conference för att öka allmänhetens medvetande om resten av världen när det gäller föroreningar och klimatförändringar och dess påverkan på den lokala miljön.

Programmet kommer att pågå i tio år, och handlar om självförsörjning, att de själva odlar och producerar vad de behöver för sin försörjning. På St Vincent odlas bland annat kokosnötter och bananer. Det handlar om ekologiskt jordbruk, inte bara bananer. Det handlar om sopsortering, eftersom detta har varit ett ökat fenomen i området.

KURSER HOS STINA

För att skaffa intäkter driver skolan Richmond Vale Natur och Hiking Center. Här kan du bo prisvärt, äta hälsosam kost, ekologisk mat, vandra, vandra till La Soufriere Volcano, njuta av orörda stränder, massage, yoga och meditation, och lärande kommunikation med hästar och hästvård.

Hos Stina kan man få en annorlunda hästupplevelse. I stället för att som turist komma och rida turriddning på en häst som man inte känner, finns här möjlighet att uppleva magin som uppstår i interaktionen att leka med hästar, studera deras beteende, och tillsammans njuta av den unika naturen runt skolan. Först bygger man tillsammans upp förtroendet – sedan kan man göra en ridtur.

BOENDE

Per person/natt:

Enkelrum: 20 USD (ca 130 kr)

Dubbelrum: 15 USD (ca 100 kr)

Trebäddrum: USD 12 (ca 80 kr)

Fyrbäddrum: 10 USD (ca 65 kr)

3 måltider per dag: 25 USD (ca 160 kr)

RIDNING

• 50 USD i 1-2 timmar (cirka 325 kr)

• En veckas utbildning i Carolyn Resnick Method (vattenhålsritualer), sits och balansträning, yoga och promenader med häst: 950 USD (ca 6 000 kr)

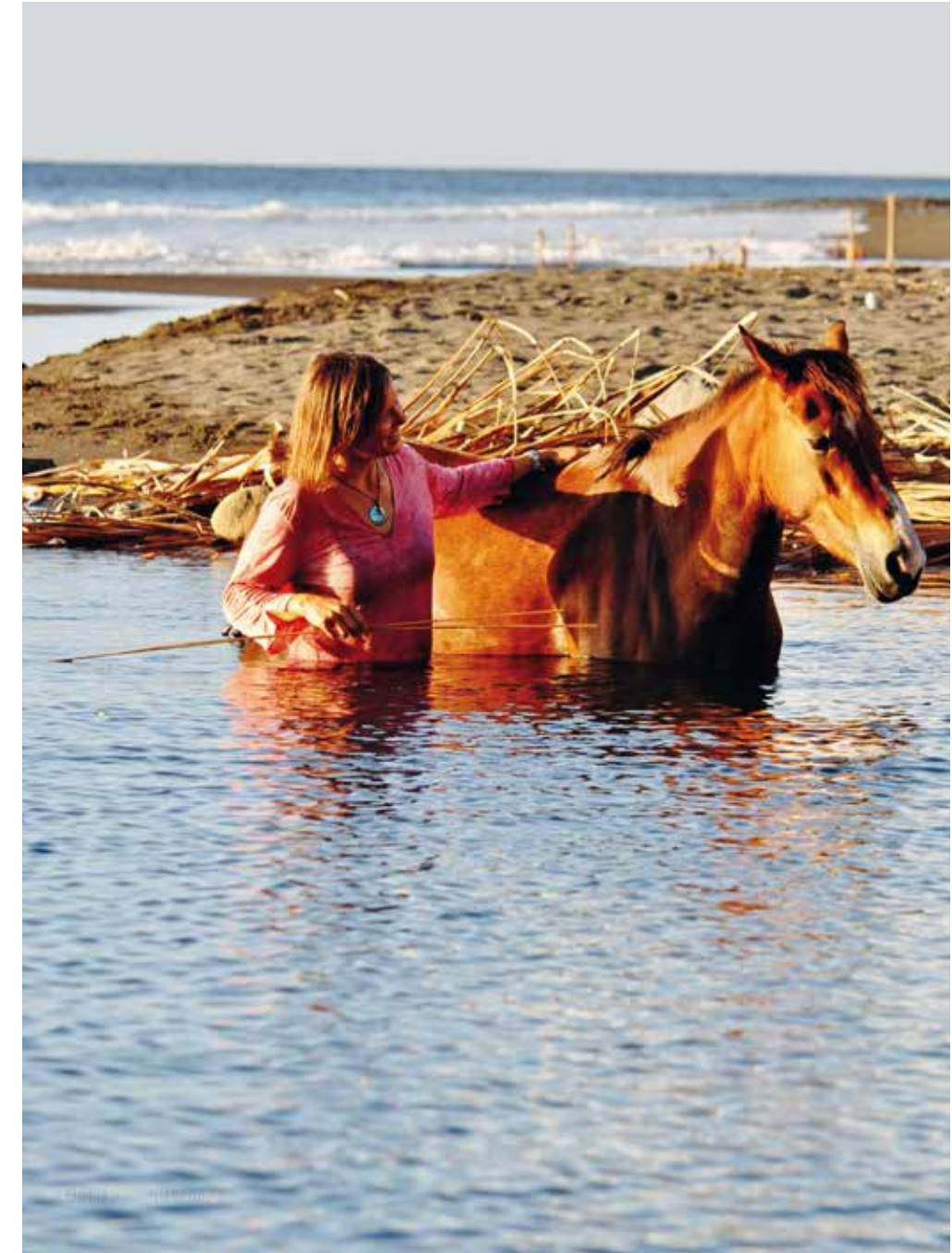
LÄNGRE TID

Du kan också ansöka om en plats som en "arbetande student," där du kan lära och arbeta med hästar under 3 till 6 månader. Priset är mellan 10 och 20 dollar per dag. Det innehåller boende, tre måltider och 2-3 lektioner varje vecka med Stina.

Anmälan till stina@richmondvale.org. Berätta om dig själv, din bakgrund med hästar och varför du vill arbeta med hästar.

MER OM STINA

stinaherberg.wordpress.com

”MITT LIVS STORA ÄVENTYR VAR MÖTET MED DE VILDA HÄSTARNA”

Stina förhandlar på regeringsnivå med jordbruksminister, eftersom ön är liten och enkel.

Hon reser runt och föreläser om klimat och miljö över hela världen, bland annat i Norge och USA.

Nästa resa går till Colombia, där hon kommer att hålla hästkurs och föreläsning vid ett universitet. På så sätt kommer också hästarna att vara med och bidra till intäkter.

– Vad jag gör för miljön kanske bara är en droppe i havet. Men havet består ju bara av droppar, säger Stina.

– När du går mot strömmen, arbetar gratis i krigshärjade land, och samlar skräp i Karibien på nyårsafton, vid en ålder av 45, och dessutom tycker att det är meningsfullt, så kommer det alltid att finnas någon

som jag tycker är otroligt speciell. Men så olika vi kan vara. ”Jag är nöjd med det här livet, säger Stina och skrattar.

NÄR STINA TROTS ALLT MÅSTE LADDA OM batterierna får hon sin nödvändiga påfyllnad utomhus med hästarna.

Hon känner stor tacksamhet till Carolyn Resnick, som hjälpte henne att skapa ett nära band mellan henne och hästarna. Tillsammans kommer de att filmatisera upplevelserna i en dokumentär, för att sätta större fokus på denna typ av utbildning av hästar.

– Mitt livs stora äventyr var mötet med de vilda hästarna, säger Stina Herberg. 🐾